

*Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ*

Μιχάλης Γερόλιμος και Ουρανία Κώνστα

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

¹mike@ionio.gr, ²rania@ionio.gr

Περίληψη

Παράλληλα με τη συζήτηση για το ρόλο και τη λειτουργία των βιβλιοθηκών στο υπό διαμόρφωση πληροφοριακό αλλά, και γενικότερα, κοινωνικό περιβάλλον, που διεξάγεται τα τελευταία χρόνια, κυρίως μετά την εμφάνιση του Παγκόσμιου Ιστού και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Επιστήμης των Υπολογιστών και Επικοινωνιών, ιδιαίτερης σημασίας είναι και η παράλληλη επιστημονική και επαγγελματική ανάλυση που αφορά το ρόλο του ανθρώπου που εργάζεται στις Βιβλιοθήκες και τις Υπηρεσίες Πληροφόρησης γενικότερα. Σε μια προσπάθεια προσδιορισμού και κατανόησης των αλλαγών που υφίσταται το επάγγελμα και, κυρίως, ανάλυσης των δεδομένων που θα το οδηγήσουν στον νέο αιώνα, διαφόρων ειδών προβλέψεις, αναλύσεις και εισηγήσεις για το μέλλον του επαγγέλματος του Βιβλιοθηκονόμου δημοσιεύονται με σκοπό να οριστούν και να καταγραφούν τα προσόντα και οι δεξιότητες που θα έχει, ή, πιθανώς, να πρέπει να έχει, ο επαγγελματίας της πληροφόρησης στη βιβλιοθήκη του μέλλοντος.

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην παρουσίαση του προφίλ ενός σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου- δεξιότητες, προσόντα και ικανότητες- στο λειτουργικό περιβάλλον μια σύγχρονης- υβριδικής- βιβλιοθήκης. Τα δεδομένα και τα στοιχεία που θα παρουσιαστούν είναι αποτέλεσμα της πολύχρονης ενασχόλησης του συγγραφέα με το ειδικό αυτό θέμα στα πλαίσια εκπόνησης της Διδακτορικής του Διατριβής, μελέτης σχετικών με το αντικείμενο εργασιών που έχουν δημοσιευτεί διεθνώς, καθώς και προσωπικής έρευνας με την καταγραφή και αξιοποίηση δημοσιευμένων αγγελιών εύρεσης εργασίας στον Παγκόσμιο Ιστό.

Το αποτέλεσμα της ανακοίνωσης θα είναι η συγκρότηση, ανάλυση και παρουσίαση των κυρίαρχων εκείνων στοιχείων που θα αποτελούν, σύμφωνα με τη γνώμη του συγγραφέα, τα απαραίτητα προσόντα που πρέπει να κατέχει ο επαγγελματίας του χώρου της Πληροφόρησης, τόσο στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον, όσο και στο προσεχές μέλλον. Ταυτόχρονα, θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση εκείνων των ρόλων που είναι πιθανό να κληθεί να καλύψει και να εκπληρώσει ο βιβλιοθηκονόμος σε ένα μελλοντικό διαχειριστικό μοντέλο αξιοποίησης της πληροφορίας, ρόλους που θα έχει τη δυνατότητα με επιτυχία να εκπληρώσει, αφού τα προσόντα του, συνδυασμός παλιών και νέων, θα του εξασφαλίσουν βιωσιμότητα στη μελλοντική διαδικασία παραγωγής και διακίνησης πληροφοριών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Λέξεις Κλειδιά: Βιβλιοθηκονόμοι-Προσόντα- Ικανότητες, Υβριδική Βιβλιοθήκη

Abstract

At the same time with the discussion on the role and the operation of libraries inside the under transformation informational, and more generally, social environment, that is carried out the last years, mainly after the appearance of World Wide Web and the exploitation of possibilities of Science of Computers and Communications, of particular importance is also the parallel scientific and professional analysis that concerns the role of the person that works in the Libraries and the Information

Services in general. In an attempt to determine and understand the changes that the profession is experiencing and, mainly, to analyze the data that will lead the profession to the new century, various types of forecasts, analyses and proposals for the future of profession of Librarian are published with a view to determine and record the qualifications and the dexterities that will have, or, probably, should have, the information professional in the library of the future.

The present work aims in the presentation of profile of modern librarian - dexterities, qualifications and skills - in the functional environment of modern - hybrid - library. The data and the elements that will be presented are result of a long duration avocation of the writer with this special subject in the frames of development of his Doctoral Thesis, of the study of relative, with this specific subject, papers that have been published internationally and, finally, the result of a writer's personal research with the recording and exploitation of job advertisements in the World Web.

The result of this paper will be the constitution, analysis and presentation of those sovereign elements that will constitute, according to the opinion of writer, the essential qualifications that the information professional should possesses, so much in the modern labour environment, as in the near future. Simultaneously, there will be a short presentation of those roles that it is likely the librarian will be called to cover and to achieve in a future administrative model of information, roles that he will have the possibility of achieving with success, as his qualifications, combination of old and new, will offer him viability in the future process of production and distribution of information in world level.

Keywords: Librarians- Skills- Qualifications, Hybrid Library

Αν μπορεί να γίνει μια γενική διαπίστωση αναφορικά με τα προσόντα που πρέπει να έχει ο σύγχρονος βιβλιοθηκονόμος, προκειμένου να ανταπεξέλθει αποτελεσματικά στις προκλήσεις του επαγγελματικού του μέλλοντος, τότε αυτή θα αφορά την προέλευση που αυτά τα προσόντα πρέπει να έχουν. Η πεποίθηση που εκφράστηκε σε διάφορες περιπτώσεις, συχνά από ανθρώπους που δεν προέρχονταν από τον πυρήνα της παραδοσιακής βιβλιοθηκονομίας, για τη αναγκαιότητα της ανάπτυξης ενός νέου συνόλου προσόντων, άμεσα και μοναδικά προερχόμενου από τον ψηφιακό κόσμο, είναι λανθασμένη. Παρόλο που οι βιβλιοθηκονόμοι

Πίνακας Προσόντων

Προσόντα	Κατηγορία	Ποσοστό Εμφάνισης
Μεταπτυχιακό - Πτυχίο	Εκπαίδευση	82%
Εργασιακή εμπειρία	Εμπειρία	68%
Προσόντα επικοινωνίας	Διαπροσωπικά	65%
Διαχείριση συλλογών	Συμβατικό	53%
Προσανατολισμός σε εξυπηρέτηση κοινού	Διαπροσωπικά	38%
Συνεργασία σε ομάδες	Διαπροσωπικά	38%
Διοίκηση - Οργάνωση	Διοίκηση	36%
Τρέχουσες εξελίξεις LIS	Διά Βίου	32%
Εκπαίδευση χρηστών	Εκπαίδευση	30%
Ψηφιακές συλλογές	Ψηφιακό	27%
Λογισμικό	ICT	27%
Αυτοματοποιημένα Συστήματα	Συμβατικό	25%
Ιστοσελίδες	ICT	25%
Ατομικά Χарίσματα	Προσωπικά	22%
Θεματικό αντικείμενο βιβλιοθήκης	Διά Βίου	21%
Εργάζεται μόνος	Διαπροσωπικά	20%
Γλώσσες επίσημησης	ICT	16%
Βάσεις Δεδομένων	Ψηφιακό	13%
Γλώσσες προγραμματισμού	ICT	12%
Η/Υ	ICT	12%
Θέτει προτεραιότητες	Εμπειρία	11%
Δίκτυα	ICT	11%
Διαχείριση προγραμμάτων	Διοίκηση	10%
Επίλυση προβλημάτων	Προσωπικά	10%
Ξένες γλώσσες	Εκπαίδευση	10%
Προσωπική καριέρα	Διά Βίου	9%
Επιμονή στη λεπτομέρεια	Προσωπικά	8%
Μεταδεδομένα	Ψηφιακό	7%
Περιοδικές εκδόσεις	Συμβατικό	6%
Τρέχουσες εξελίξεις ICT	Διά Βίου	6%
Μαρκετινγκ	Διοίκηση	5%
Κριτική Σκέψη	Προσωπικά	5%
Πολυμέσα	Ψηφιακό	5%
Δημιουργία Συμμαχιών	Διαπροσωπικά	4%
Εμπειρία Διοίκησης	Εμπειρία	3%
Ψηφιοποίηση	Ψηφιακό	2%
Δακτυλογράφηση	Εκπαίδευση	1%

αντιμετωπίζουν προκλήσεις για νέα και αναδυόμενα προσόντα, η πιο σημαντική, ίσως, πτυχή των αλλαγών αυτών είναι η δυνατότητα προσαρμογής των υπαρχόντων προσόντων - πολλά εκ των οποίων είναι παραδοσιακά βιβλιοθηκονομικά προσόντα - και η ικανότητα να παραμένουν ευπροσάρμοστοι σε ένα περιβάλλον εργασίας που διαρκώς μεταβάλλεται. Έτσι μπορούμε να μιλάμε όχι για ένα νέο σύνολο προσόντων, αλλά, μάλλον, για τις κατάλληλες νοοτροπίες που πρέπει να αναπτυχθούν και να προσαρμοστούν στην ίδια την εργασιακή πρακτική. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να διατηρήσουν εκείνα τα σημαντικά προσόντα που τους έδωσαν σεβασμό και αναγνώριση στο παραδοσιακό περιβάλλον διαχείρισης πληροφοριών και πρέπει, ταυτόχρονα, να συνεχίσουν να είναι ανοικτοί σε νέες ιδέες και να ενδιαφέρονται να προσεγγίσουν τις ανάγκες των χρηστών¹.

Για την παρουσίαση των προσόντων² που ακολουθεί έχει γίνει ανάλυση σε δύο μεγάλες κατηγορίες: 1. Επαγγελματικά Προσόντα και 2. Γενικά Προσόντα

¹ Linda Ashcroft, «Developing Competencies, Critical Analysis and Personal Transferable Skills in Future Information Professionals», *Library Review*, 53, 2 (2004), 82-88.

² Για την κατάρτιση του πίνακα των προσόντων εξετάστηκαν 200 αγγελίες εύρεσης εργασίας σε Ην. Βασίλειο, Καναδά, Αυστραλία και Η.Π.Α κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006. Οι αγγελίες αφορούν θέσεις εργασίας σε διάφορα είδη βιβλιοθηκών και τμήματα αυτών. Τα στοιχεία προέρχονται από τους εξής δικτυακούς τόπους δημοσίευσης σχετικών τεκμηρίων: *United Kingdom Job Search* (<http://jobsearch.monster.co.uk>), *Jobsite* (<http://www.jobsite.co.uk>), *LisJobNet*

Ως επαγγελματικά νοούνται τα προσόντα που είναι άμεσα συνυφασμένα με τις εργασιακές πρακτικές, τα επαγγελματικά πρότυπα και την καθημερινή ενασχόληση του βιβλιοθηκονόμου με τα πάσης φύσης τεχνικά θέματα του επαγγέλματος. Στην κατηγορία περιλαμβάνονται οι πρακτικές της παραδοσιακής βιβλιοθηκονομίας, νέες τάσεις που επικρατούν στην διαχείριση ψηφιακών τεκμηρίων, τα γενικότερα τεχνολογικής μορφής και περιεχομένου προσόντα και, τέλος, διάφορες κατηγορίες γενικότερου διοικητικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Στην κατηγορία των γενικών προσόντων, στα οποία, μάλλον, θα ταίριαζε καλύτερα ο όρος «κοινωνικά», περιλαμβάνονται όλες εκείνες οι ικανότητες τις οποίες ο βιβλιοθηκονόμος αναπτύσσει καθημερινά μέσα από το ίδιο το εργασιακό του περιβάλλον χωρίς, όμως, να σχετίζονται με την καθημερινή του ενασχόληση με εργασίες όπως η καταλογογράφηση.

Το καταληκτικό σημείο και των δύο γενικών κατηγοριών είναι αυτό που αναφέρεται στη διεθνή πρακτική ως «Information Literacy³». Ο στόχος, δηλαδή, της καθημερινής επαφής και απασχόλησης του επαγγελματία μέσα σε μια βιβλιοθήκη, πρέπει να είναι η σε βάθος και διάρκεια ικανότητά του να παραμένει, ανεξάρτητα από τη συγκεκριμένη θέση που μπορεί να κατέχει στον οργανισμό, ανεξάρτητα από το είδος και την ειδικευση της βιβλιοθήκης και ανεξάρτητα από τις πληροφοριακές ανάγκες των

(<http://www.lisjobnet.com>), *Jobs.ac.uk* (<http://www.jobs.ac.uk>), *BayNet* (<http://www.baynetlibs.org>), *The Chronicle of Higher Education* (<http://chronicle.com>), *LISjobs.com* (<http://lisjobs.com>), *ALIA* (<http://alia.org.au>), *CLA* (<http://cla.ca>), *ALA* (<http://ala.org>). Η ανάλυση των προσόντων σε κατηγορίες, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια, βασίστηκε, ουσιαστικά, στα δεδομένα που προέκυψαν από τη μελέτη των αγγελιών, ενώ, ταυτόχρονα, μελετήθηκαν άλλες σχετικές με το θέμα δημοσιευμένες εργασίες. Αναφέρονται, ενδεικτικά, οι εξής: Bidy Fisher, «Workforce Skills Development: The Professional Imperative for Information Services in the United Kingdom», *ALIA Conference 2004: Challenging Ideas. Queensland, Australia, 21-24 September, 2004*, (<http://conferences.alia.org.au/alia2004-/pdfs/fisher.b.paper.pdf>, πρόσβαση 11.07.2007). *Castling our Nets or Ice Fishing?: Recruiting Future College Librarians*, ACRL, 2003, <http://www.ala.org/ala/acrlbucket/cls/acrlpresentation/2003alapresentation.htm>, πρόσβαση 11.07.2007). Roxanne Missingham, «Library and Information Science: Skills for Twenty – First Century Professionals», *Library Management*, 27, 4-5 (2006), 257-268. *Competencies for Information Professionals of the 21st Century*, SLA, 2003, (<http://www.sla.org/content/learn/comp2003/index.cfm>, πρόσβαση 21.07.2007), *Technology Competencies for Libraries in North Carolina*, 2007, (<http://statelibrary.dcr.state.nc.us/ce/competencies.pdf>, πρόσβαση 20.07.2007) και, τέλος, *Library Staff Competencies: Administrators, Librarians, Paraprofessional Support Staff*, (<http://librarysupportstaff.com/-/4competency.html>, πρόσβαση 19.07.2007).

³ Έχει επικρατήσει ο όρος να μεταφράζεται στην ελληνική γλώσσα ως «Πληροφοριακή Παιδεία». Ωστόσο, η ALA ορίζει την Information Literacy ως: «*to be information literate, a person must be able to recognize when information is needed and have the ability to locate, evaluate and use effectively the needed information*»

Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει η ανάλυση ως προς το πότε κάποιος θεωρείται Information Literate, πάλι σύμφωνα με την ALA: «*...those who have learned how to learn. They know how to learn because they know how knowledge is organized, how to find information and how to use information so that others can learn from them. They are people prepared for lifelong learning because they can always find the information needed for any task or decision at hand*».

Αν, λοιπόν, η Information Literacy, IL οριστεί ως η ικανότητα του ανθρώπου να αναγνωρίζει τις πληροφοριακές ανάγκες, να εντοπίζει, να αξιολογεί, να οργανώνει και να χρησιμοποιεί τις ζητούμενες πληροφορίες με τον καλύτερο δυνατό, για την ικανοποίηση των αναγκών του ίδιου ή και των συνανθρώπων του, τρόπο, μέσα από μια διαδικασία διαρκούς μάθησης, τότε ο όρος «Παιδεία» δεν επαρκεί για να περιγράψει τα όσα προαναφέρθηκαν. Ως εκ τούτου, θα χρησιμοποιείται ο όρος «Information Literacy» με την επισήμανση ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη επαρκής απόδοση του όρου στα ελληνικά. Τα αποσπάσματα που παρατέθηκαν αποτελούν κομμάτι της έκθεσης που συνέταξε η *American Library Association*, «*American Library Association Presidential Committee on Information Literacy*» 10 January 1989.

χρηστών, «Information Literate». Η σχέση της ΠΛ με τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας βιβλιοθηκονόμος, στα πλαίσια των εργασιών και των διαδικασιών που εκτελεί σε μια υπηρεσία πληροφόρησης και σε συνάρτηση με το προσωπικό επίπεδο ικανότητάς, αποτυπώνεται στο σχήμα 1,σελ. 8.

A. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ

1. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
2. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
3. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ICT
4. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
6. INFORMATION LITERACY

A1. Επεξεργασία – Διαχείριση Συμβατικού Υλικού

- ✓ Αυτοματοποιημένα Βιβλιοθηκονομικά Συστήματα
- ✓ Επεξεργασία Υλικού – Διαχείριση Συλλογών
- ✓ Εμπειρία στην επιλογή, πρόσκτηση και επεξεργασία συμβατικού υλικού
- ✓ Διαχείριση συλλογών περιοδικών εκδόσεων

Στην κατηγορία «Επεξεργασία και Διαχείριση Συμβατικού Υλικού» περιλαμβάνονται, ουσιαστικά, οι παραδοσιακές βιβλιοθηκονομικές εργασίες. Η συγκεκριμένη κατηγορία προσόντων συμπεριλαμβάνεται στο προφίλ ενός σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου γιατί ένα μεγάλο κομμάτι των συλλογών των βιβλιοθηκών είναι σε έντυπη μορφή και η διαχείρισή τους απαιτεί γνώση και εμπειρία στις μεθόδους και τις πρακτικές της παραδοσιακής βιβλιοθηκονομίας. Επιπλέον, εξέλιξη που θα επηρεάσει την ικανότητα του βιβλιοθηκονόμου στο μέλλον για αποτελεσματική και ουσιαστική διαχείριση πάσης φύσης πληροφοριακών μέσων, σε αυτή την κατηγορία συσσωρεύεται η γνώση του κλάδου των βιβλιοθηκονόμων, όπως αυτή διαμορφώθηκε στο πέρασμα των αιώνων και μέσα από συνεχείς αναθεωρήσεις, αναπροσαρμογές αλλά και αξιοποίηση των λαθών κατά τη διαχείριση των συλλογών έντυπων τεκμηρίων. Θα ήταν, λοιπόν, λανθασμένη η όποια σκέψη για «εγκατάλειψη» των παραδοσιακών προσόντων από τους βιβλιοθηκονόμους, ακόμα και αν δεν υπάρχει κάποιος προφανής λόγος, π.χ. ο βιβλιοθηκονόμος δεν έχει καμία σχέση με την έντυπη συλλογή, καθώς η διαχειριστική λογική του επαγγέλματος, δηλαδή, η, με το καλύτερο δυνατό τρόπο, αξιοποίηση των τεκμηρίων και η προσφορά τους μέσα από μια διαδικασία που προσθέτει πληροφοριακή αξία, παραμένει αναλλοίωτη, είτε πρόκειται για το συμβατικό είτε για το ψηφιακό περιβάλλον πληροφόρησης.

A2. Επεξεργασία – Διαχείριση Ψηφιακού Υλικού

- ✓ Εργαλεία Μεταδεδομένων
- ✓ Δημιουργία και διαχείριση Βάσεων Δεδομένων
- ✓ Αξιολόγηση πληροφοριακού υλικού, πηγών και υπηρεσιών στο Διαδίκτυο – Δημιουργία Συλλογών
- ✓ Γνώση χειρισμού πληροφοριακών πηγών σε διαφορετικούς τύπους αρχείων – Πολυμέσα
- ✓ Γνώση τεχνικών ψηφιοποίησης
- ✓ Δημοσίευση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον

Στα προσόντα «Επεξεργασίας – Διαχείρισης Ψηφιακού Υλικού» συγκεντρώνονται και αναλύονται οι ικανότητες εκείνες που έχουν άμεση σχέση με ψηφιακά τεκμήρια.

Είναι μια κατηγορία με αμιγώς νέα προσόντα και σε αυτή αντικατοπτρίζονται οι εξελίξεις και οι διαφοροποιήσεις του επαγγέλματος του βιβλιοθηκονόμου τις τελευταίες δεκαετίες, καθώς περιλαμβάνει τις τεχνικές διαχείρισης, τις μορφές και τους τρόπους ανάλυσης νέου τύπου τεκμηρίων και νέων προτύπων για την αξιοποίηση των τεκμηρίων αυτών. Σημαντικές ικανότητες πρέπει να θεωρούνται η γνώση των τεχνικών και των εργαλείων για τη δημιουργία μεταδεδομένων και η διαπραγμάτευση αδειών χρήσης. Σημαντική θεωρείται, επίσης, η γνώση αξιολόγησης πληροφοριακών πηγών στο Διαδίκτυο, ένα προσόν που αντανακλά μια γενικότερη ικανότητα χειρισμού ψηφιακών πηγών, η οποία και προέρχεται από την κατανόηση και τη συνειδητοποίηση του ρόλου και του σκοπού του βιβλιοθηκονόμου στο νέο περιβάλλον πληροφόρησης και, τελικά, αντιπροσωπεύει την πορεία του επαγγελματία προς μία «information literate» επαγγελματική πρακτική.

A3. Προσόντα ICT

- ✓ Γλώσσες επισήμανσης
- ✓ Σχεδιασμός, κατασκευή και διαχείριση ιστοσελίδων
- ✓ Τεχνικές γνώσεις σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και επίλυση προβλημάτων
- ✓ Γνώση εφαρμογών λογισμικού
- ✓ Συστήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- ✓ Γλώσσες προγραμματισμού
- ✓ Δίκτυα
- ✓ Διορατικότητα στη μεταφορά παραδοσιακών λειτουργιών σε online περιβάλλον
- ✓ Ικανότητα στη σύγκριση λογισμικού, υλικού και τεχνολογιών

Οι τεχνολογίες των Υπολογιστών και των Τηλεπικοινωνιών αποτέλεσαν βασικό συστατικό της αλλαγής στο περιβάλλον πληροφόρησης και ο σύγχρονος βιβλιοθηκονόμος δεν πρέπει να υστερεί σε δεξιότητες διαχείρισης τεχνολογιών, πρακτικών και προτύπων, τα οποία τώρα ή και στο μέλλον θα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας αξιοποίησης της πληροφορίας. Αντιπροσωπεύει, παράλληλα, την ικανότητα του βιβλιοθηκονόμου να κατανοεί το ρόλο που διαδραματίζει η τεχνολογία στη δημιουργία, ανάκτηση και παροχή βιβλιοθηκονομικών πηγών, λειτουργιών και υπηρεσιών. Βασικά προσόντα για τον σύγχρονο βιβλιοθηκονόμο πρέπει να θεωρούνται η επαρκής γνώση γλωσσών επισήμανσης και, κυρίως, η γνώση της XML, ο σχεδιασμός, η κατασκευή αλλά και η ενημέρωση ιστοσελίδων και η γνώση πάνω σε πρακτικά ζητήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών αλλά και σε εφαρμογές λογισμικού.

A4. Προσόντα Διοίκησης – Οργάνωσης

- ✓ Διαχείριση υλικών πόρων
- ✓ Διαχείριση και ανεύρεση οικονομικών πόρων
- ✓ Διαχείριση και αξιολόγηση ανθρώπινου δυναμικού
- ✓ Αξιολόγηση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης
- ✓ Αξιολόγηση βιογραφικών σημειωμάτων και διενέργεια συνεντεύξεων
- ✓ Μάρκετινγκ
- ✓ Διαχείριση Προγραμμάτων
- ✓ Κατανόηση της οργανωτικής δομής του οργανισμού

Όσον αφορά τα προσόντα διοίκησης και οργάνωσης κρίνεται σημαντική η κατοχή τους από έναν βιβλιοθηκονόμο εξαιτίας της γενικότερης ανάγκης για συνεργασία

εντός και εκτός του οργανισμού που λειτουργεί η βιβλιοθήκη. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται, γενικά, η γνώση εμπορικών και διαχειριστικών πρακτικών στο στρατηγικό σχεδιασμό, την εκμετάλλευση των πηγών, μεθόδους παραγωγής και το συντονισμό του ανθρώπινου δυναμικού.

Συχνά ο βιβλιοθηκονόμος βρίσκεται και λειτουργεί ως μέλος μιας γενικότερης ομάδας και η κατάλληλη διαχείριση και η αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να μεγιστοποιήσει τα αποτελέσματα, όπως για παράδειγμα κατά τη διαχείριση προγραμμάτων. Στην ίδια λογική εντάσσεται και το προσόν για διαχείριση και ανεύρεση οικονομικών πόρων, το οποίο μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα της βιβλιοθήκης να παρέχει πληροφοριακά τεκμήρια, αφού μέσα από κατάλληλες συνεργασίες και συμμετοχή σε οργανώσεις και κοινοπραξίες μπορούν να πολλαπλασιαστούν τα διαθέσιμα τεκμήρια και υπηρεσίες, χωρίς να υπάρξει ανάλογη αύξηση των δαπανών. Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία προσόντων βρίσκουν υλοποίηση πληθώρα «κοινωνικών» προσόντων. Προσόντα όπως ομαδικό πνεύμα, ηγετική ικανότητα, ανάληψη πρωτοβουλιών, ευελιξία και υπομονή ενισχύουν τις διοικητικές ικανότητες οποιoδήποτε βιβλιοθηκονόμου, αλλά και ταυτόχρονα, ένας βιβλιοθηκονόμος με διοικητικές ευθύνες έχει περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξει και να βελτιώσει αυτού του είδους τα προσόντα.

A5. Εκπαίδευση

- ✓ Πτυχίο Σχολής Βιβλιοθηκονομίας - Μεταπτυχιακές σπουδές
- ✓ Συμμετοχή σε Συνέδρια – Ημερίδες
- ✓ Συμμετοχή σε Οργανισμούς και Ενώσεις Βιβλιοθηκονομίας
- ✓ Εκπαίδευση χρηστών - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- ✓ Ικανότητα δακτυλογράφηση
- ✓ Γνώση ξένων γλωσσών

Ως εκπαίδευση νοείται τόσο η εκπαίδευση που έχει λάβει και συνεχίζει να λαμβάνει ο βιβλιοθηκονόμος, όσο και η εκπαίδευση που παρέχει, μέσα από παραδοσιακούς ή και νέου διαύλους επικοινωνίας, στους χρήστες. Ειδικά, η εκπαίδευση των χρηστών, μια διαδικασία γνωστή στους βιβλιοθηκονόμους, πρέπει να θεωρείται εκείνη με τη μεγαλύτερη εξέλιξη και διαφοροποίηση, αναφορικά με τα μέσα, τους στόχους, τις προοπτικές και, τελικά, τα αποτελέσματα. Είναι, επίσης, η κατηγορία με τη μεγαλύτερη, πιθανώς, αναβάθμιση στον επαγγελματικό βίο ενός βιβλιοθηκονόμου. Αξιοσημείωτη είναι, ακόμα, η σύνδεση της εκπαίδευσης των χρηστών με την Information Literacy, καθώς πρόκειται για μια διαδικασία η οποία μπορεί και πρέπει να προωθεί τους στόχους της IL, αφενός για να δημιουργήσει πληροφοριακά ενήμερους πολίτες και αφετέρου γιατί συμβάλει στην αποτελεσματικότερη χρήση και αξιοποίηση των τοπικών συλλογών και των απομακρυσμένων ψηφιακών πηγών και τεκμηρίων. Επισημαίνεται ότι οι χρήστες πλέον, με ποικιλία σε ικανότητες και γνώσεις σχετικά με τα πληροφοριακά συστήματα αναζήτησης της πληροφορίας, θα προσδιορίζουν και θα επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την εκπαίδευση τους, κάτι που αλλάζει το ρόλο του βιβλιοθηκονόμου στην εκπαίδευση εντός της βιβλιοθήκης, με ένα ρόλο που μοιάζει περισσότερο με «just in time», «just for you»,

Όσον αφορά την εκπαίδευση του βιβλιοθηκονόμου η διαφορά στο σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης έγκειται στο βαθμό της εξέλιξης που πρέπει να έχει ένας βιβλιοθηκονόμος από τη στιγμή που, θα ολοκληρώσει τις τυπικές βιβλιοθηκονομικές σπουδές, μέχρι το σημείο που μπορεί να θεωρηθεί ως ένας επαγγελματικά ενημερωμένος και επιστημονικά επαρκής επαγγελματίας. Η συμμετοχή σε συνέδρια, η ανάπτυξη επιστημονικής επικοινωνίας μέσα από οργανισμούς και οργανώσεις,

αλλά και η διαρκής επιδίωξη του βιβλιοθηκονόμου να ενημερώνεται για τις εξελίξεις στην επιστήμη θα τον βοηθήσει να αποκτήσει μία από τις σημαντικότερες ικανότητες στο νέο περιβάλλον πληροφόρησης, τη διά βίου εκπαίδευση.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
2. ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ
3. ΕΜΠΕΙΡΙΑ
4. ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
5. INFORMATION LITERACY

B1. Προσωπικές Ικανότητες

- ✓ Ατομικά χαρίσματα
- ✓ Κριτική σκέψη - ικανότητα
- ✓ Επιμονή στη λεπτομέρεια
- ✓ Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων
- ✓ Προσωπικό μάρκετινγκ
- ✓ Δεοντολογία και κοινωνικές υποχρεώσεις
- ✓ Επιχειρηματική οξυδέρκεια – Οικονομικά προσόντα

Τα ατομικά προσόντα που χαρακτηρίζουν τον κάθε βιβλιοθηκονόμο αποτελούν μία από τις πιο σημαντικές κατηγορίες στο σύγχρονο προφίλ ενός επαγγελματία. Πρόκειται για το αποτέλεσμα της καθημερινής τριβής του βιβλιοθηκονόμου με το επάγγελμά του, της συχνής επαφής και εξυπηρέτησης των χρηστών, των δυσκολιών που συναντά κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του και των αρμοδιοτήτων που έχει και επιδιώκει να έχει σε ομάδες εργασίας και σε ερευνητικά σχήματα εντός και εκτός εργασιακού χώρου. Η κύρια επιδίωξη με την ανάπτυξη προσωπικών ικανοτήτων πρέπει να είναι η ανάδειξη του βιβλιοθηκονόμου σε έναν πληροφοριακά αυτόνομο και λειτουργικά αυτοδύναμο επαγγελματία, ο οποίος και θα χρησιμοποιεί τα προσόντα αυτά ανεξάρτητα από το επαγγελματικό περιβάλλον στο οποίο θα κληθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Έτσι, θα είναι έτοιμος για να εκμεταλλευτεί οποιαδήποτε ευκαιρία, πληροφοριακή, επιστημονική ή επαγγελματική του παρουσιαστεί. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να αναλαμβάνει διαρκώς πρωτοβουλίες, εντός και εκτός βιβλιοθήκης, ενώ πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται εύκολα στο περιβάλλον και να έχει ευελιξία.

Σημαντικές ικανότητες πρέπει να θεωρούνται η κρίση και αξιολόγηση των επαγγελματικών τεχνικών που χρησιμοποιεί, η επιμονή στη λεπτομέρεια, η ικανότητα του βιβλιοθηκονόμου να ξεχωρίζει από τα πολλά τα αξιόλογα καθώς και η επιμονή στο σχεδιασμό λεπτομερών, σε ποιότητα και ποσότητα, πληροφοριακών εργαλείων η οποία και διαφοροποιεί μια καλά οργανωμένη υπηρεσία πληροφοριών από έναν ανοργάνωτο δικτυακό τόπο. Επίσης, η ανάγκη για ικανότητα επίλυσης προβλημάτων δείχνει ότι στο νέο περιβάλλον δεν υπάρχει μια καθιερωμένη και, έστω τυπικά, εύκολα προσδιορίσιμη κατάσταση όπως στο παρελθόν και ότι η πληροφορία, με την ποικιλία των μέσων, με τα οποία διακινείται, θα αποτελεί μια διαρκή πηγή διαφοροποίησης των καθιερωμένων πρακτικών. Τέλος η δεοντολογία και οι νομικές υποχρεώσεις έχουν σημαντική θέση στο σύγχρονο προφίλ ενός βιβλιοθηκονόμου, καθώς, ζητήματα όπως η ιδιωτικότητα, η λογοκρισία, η πνευματική ιδιοκτησία και τα πνευματικά δικαιώματα έχουν αυξανόμενη σημασία στο ψηφιακό περιβάλλον.

B2. Διαπροσωπικά Προσόντα

- ✓ Συνεργασία σε ομάδες εργασίας
- ✓ Προσόντα επικοινωνίας – γραπτού και προφορικού λόγου
- ✓ Ικανότητα να εργάζεται μόνος
- ✓ Ικανότητα κατανόησης των αιτημάτων και προσδιορισμού της ζητούμενης πληροφορίας
- ✓ Ηγετική προσωπικότητα
- ✓ Προσανατολισμός – Επιμονή στις Υπηρεσίες Εξυπηρέτησης Κοινού
- ✓ Δημιουργία συμμαχιών και κοινοπραξιών

Στα προσόντα επικοινωνίας και χειρισμού των διαπροσωπικών σχέσεων ο βιβλιοθηκονόμος συγκεντρώνει εκείνες τις ικανότητες που του επιτρέπουν να προωθήσει στους χρήστες, με τη χρήση των κατάλληλων μέσων, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Επίσης, συμπεριλαμβάνει τις προϋποθέσεις αξιοποίησης στρατηγικών συμμαχιών που θα εξασφαλίσουν απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφορία και την προμήθεια και χρήση των πιο σύγχρονων τεχνολογιών. Μέσα από αυτή την κατηγορία προσόντων δίνεται η δυνατότητα στον βιβλιοθηκονόμο να προβάλλει αλλά και να ενισχύσει το κοινωνικό προφίλ του ίδιου και της βιβλιοθήκης και γι' αυτό το λόγο η ορθή χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία για μια επιτυχημένη διαδικασία επικοινωνίας. Σημαντική κρίνεται, επίσης, η ικανότητα να μπορεί να κατανοήσει και να προσδιορίσει τη ζητούμενη πληροφορία, καθώς συνδέεται άμεσα με την Information Literacy.

B3. Εμπειρία

- ✓ Εμπειρία στην εξυπηρέτηση κοινού
- ✓ Εμπειρία στην επεξεργασία υλικού
- ✓ Γνώση του θεματικού αντικειμένου της βιβλιοθήκης
- ✓ Εργασιακή εμπειρία
- ✓ Ικανότητα αποδοχής της αλλαγής
- ✓ Εμπειρία διοίκησης
- ✓ Θέτει προτεραιότητες – Εξισορροπεί τα καθήκοντα

Η εμπειρία που αποκτά ο κάθε βιβλιοθηκονόμος, αν και προέρχεται από την εξάσκηση του επαγγέλματος αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς ο βαθμός ανάλυσης, αξιολόγησης, κατανόησης και αξιοποίησης των καθημερινών εργασιακών εμπειριών και η μετουσίωση τους σε «δεξαμενή» άντλησης δεξιοτήτων, η οποία και βοηθάει στην αντιμετώπιση ή και πρόληψη προβλημάτων και δυσχερειών, αποτελεί μια προσωπική ικανότητα, τόσο στο βαθμό αξιοποίησής της, όσο και στο βαθμό αποτελεσματικότητάς της. Επισημαίνεται η ικανότητα αποδοχής της αλλαγής, μια ικανότητα που συχνά συμβαδίζει με την εμπειρία του βιβλιοθηκονόμου να την αποδεχτεί, αλλά, κυρίως, με την εμπειρία να αξιοποιήσει τις όποιες αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον προς όφελός του ίδιου και της βιβλιοθήκης. Με την ίδια λογική πρέπει να μπορεί να ιεραρχεί τις ανάγκες που προκύπτουν καθώς σε ένα πολυμορφικό περιβάλλον, όπως αυτό της διαχείρισης πληροφοριών, η εμπειρία του επαγγελματία να αξιολογεί πού πρέπει να δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα κατά τη διεκπεραίωση των εργασιών του είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό προσόν για κάθε σύγχρονο βιβλιοθηκονόμο.

B4. Δια Βίου Μάθηση – Εκπαίδευση

- ✓ Σχεδιασμός προσωπικής καριέρας
- ✓ Ικανότητα να μαθαίνει γρήγορα και διαρκώς
- ✓ Γνώση τρεχουσών εξελίξεων στην Επιστήμη
- ✓ Γνώση τρεχουσών εξελίξεων σε ICT

Η διά βίου μάθηση και η διά βίου εκπαίδευση είναι δύο έννοιες αρκετά συγγενείς μεταξύ τους, αλλά δεν είναι ταυτόσημες. Η διαφορά τους έγκειται στο ότι η εκπαίδευση πραγματοποιείται μέσα από πιο ελεγχόμενους μεθόδους, ενώ η μάθηση αποτελεί μια καθημερινή αέναη διαδικασία, ανεξάρτητα από το που βρίσκεται ο βιβλιοθηκονόμος ή το ποια μπορεί να είναι η εργασία που πραγματοποιεί εκείνη τη στιγμή. Η διά βίου εκπαίδευση, λοιπόν υλοποιείται, μέσα από διαδικασίες που οργανώνονται για το σκοπό αυτό, είτε αυτές τις οργανώνει η βιβλιοθήκη για να εκπαιδεύσει το προσωπικό της, είτε αποτελούν κομμάτι μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής διαδικασίας στην οποία ο βιβλιοθηκονόμος συμμετέχει, όπως είναι τα διάφορα συνέδρια, ημερίδες κλπ. Η διά βίου μάθηση είναι μια γενικότερη διαδικασία, η οποία και μπορεί να εμπεριέχει τη διά βίου εκπαίδευση, και είναι, γενικά, η ικανότητα ενός επαγγελματία να μαθαίνει σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής, προσωπικής και εκπαιδευτικής. Αποτελούν, επίσης, ένα από τα βασικότερα συστατικά σε ένα επιτυχημένο μοντέλο Information Literacy, καθώς οι τεχνολογικές εξελίξεις, με τον επιταχυνόμενο ρυθμό αλλαγής που τις χαρακτηρίζει, επιβάλλουν τη διαρκή μάθηση και τη διαρκή εκπαίδευση σε αυτές.

Η Information Literacy μπορεί να οριστεί ως η ικανότητα στην ανακάλυψη της πληροφορίας - συμπεριλαμβανομένης και της κατανόησης του πως είναι οργανωμένες οι βιβλιοθήκες - η εξοικείωση με τις πηγές που παρέχουν - συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων μορφών της πληροφορίας και των εργαλείων αυτοματοποιημένης αναζήτησης - και η γνώση των κοινά αποδεκτών τεχνικών αναζήτησης⁴. Η έννοια περιλαμβάνει, επίσης, τα προσόντα που χρειάζονται για την αξιολόγηση του πληροφοριακού περιεχομένου και την αποτελεσματική χρήση του, την εκπαίδευση που παρέχεται στους μαθητές και σπουδαστές ώστε να εμπλουτίζεται η επαγγελματική τους ικανότητα, καθώς και την κατανόηση του τεχνολογικού πλέγματος πάνω στο οποίο βασίζεται η διάδοση της πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού, πολιτικού και πολιτισμικού της περιεχομένου και αντίκτυπου. Επισημαίνεται ότι η IL, υποδηλώνει και μια κριτική επαφή του χρήστη με την τεχνολογία και τις πληροφοριακές πηγές, όχι απλά την «τυφλή» χρήση τους.

Σε σχέση με την Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας, το μοντέλο της IL επιφέρει αλλαγές στο βασικό ρόλο της βιβλιοθήκης. Αντί για την παροχή παραδοσιακών ξεναγήσεων στη βιβλιοθήκη, ο ανανεωμένος ρόλος της βιβλιοθήκης ενθαρρύνει την τάση για αναζήτηση της πληροφορίας, μέσα στο πλαίσιο που ορίζουν οι πληροφοριακές ανάγκες του κάθε χρήστη ξεχωριστά. Το νέο αυτό ρόλο για τις βιβλιοθήκες μπορεί να ενισχύσει και να συμπληρώσει ο αντίστοιχος ρόλος που επιτελούν και πρέπει να επιτελούν τα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Καθώς η Information Literacy είναι βασικό συστατικό της, και για τη, διαρκή μάθηση, επεκτείνει τη

⁴ Πηγή: ODLIS – Online Dictionary for Library and Information Science, <http://lu.com/odlis>.

Σχήμα 1. Information Literacy και Βιβλιοθηκονομικά Προσόντα

διδασκαλία πέρα από τα καθιερωμένα μαθήματα στις αίθουσες των ιδρυμάτων και αυξάνει την εκπαιδευτική, μαθησιακή και, τελικά, επαγγελματική ικανότητα των σπουδαστών, με την αξιολόγηση, διαχείριση και χρήση της πληροφορίας, μέσα από ένα ανανεωμένο και προσαρμοσμένο στις σύγχρονες απαιτήσεις, εκπαιδευτικό πρόγραμμα, πάντα σε συνεργασία με τις διάφορες υπηρεσίες πληροφόρησης.

Οι σύγχρονοι ρόλοι που καλείται καθημερινά να εκπληρώσει κάθε βιβλιοθηκονόμος στο εσωτερικό μιας Υπηρεσίας Πληροφόρησης πρέπει να εκφράζουν τις πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Η σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το παρελθόν είναι ότι η παραδοσιακή ανάλυση του ρόλου ενός βιβλιοθηκονόμου εξαρτιόταν και χαρακτηριζόταν από την αντίστοιχη τεχνική εργασία του, π.χ. καταλογογράφος, ευρετηριαστής. Μέχρι και την ανακάλυψη του Ιστού, ο βιβλιοθηκονόμος, στην επαγγελματική του καριέρα, αλλά και κατά την αναζήτηση εργασίας, προσδιόριζε τον εαυτό του σε σχέση με μία ή περισσότερες από αυτές τις τεχνικές εργασίες, με μία ή περισσότερες ειδικότητες, με ένα εξειδικευμένο ενδιαφέρον για ένα αριθμό από αυτές ή με κάποιο συνδυασμό⁵.

Πλέον, οι σύγχρονοι εργασιακοί ρόλοι στο εσωτερικό μιας βιβλιοθήκης, αν και σε πολλές περιπτώσεις ακολουθούν την πρακτική του παραδοσιακού περιβάλλοντος, τείνουν να εκφράζουν τη διαφοροποίηση στην υλοποίηση και την κατάρτιση στρατηγικών για την εξυπηρέτηση του κοινού με μοναδικό σκοπό την ικανοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριακών αναγκών και χωρίς, πάντως, οι ρόλοι αυτοί να αντανακλούν, τουλάχιστον άμεσα, κάποια τεχνικής φύσης ειδικότητα στο εσωτερικό της βιβλιοθήκης. Πρόκειται, ουσιαστικά, για μια απάντηση του χώρου της βιβλιοθηκονομίας στις απαιτήσεις των χρηστών για ακόμα πιο άμεση πρόσβαση στην

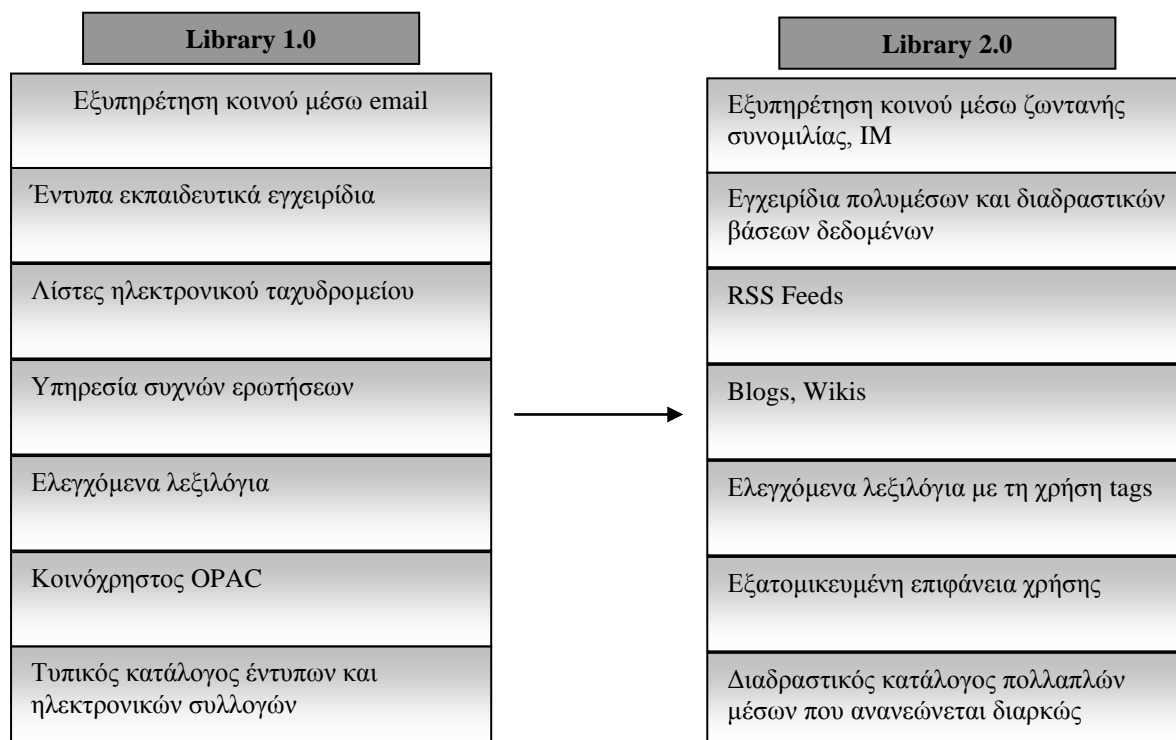
⁵ Gail Z. Eckwright and Mary K. Bolin, «The Hybrid Librarian: The Affinity of Collection Management with Technical Services and the Organizational Benefits of an Individualized Assignment», *The Journal of Academic Librarianship*, 27, 6 (2001), 452-456.

πληροφορία και η ικανοποίηση τους στο ψηφιακό περιβάλλον δεν εξαρτάται, όπως στο παρελθόν, από την οργάνωση της βιβλιοθήκης σε τμήματα, αλλά από την ικανότητα του κάθε βιβλιοθηκονόμου χωριστά να μπορεί να συνθέσει, να αξιολογήσει και να ερμηνεύσει με τρόπο κατάλληλο και επαρκή το πλήθος των διαθέσιμων πηγών και να τις διαθέσει προς χρήση. Οι ρόλοι αυτοί είναι, γενικά, οι εξής. *Εκπαιδευτής, Ερευνητής, Εκδότης, Μεσάζων, Διαχειριστής.*

Τέλος, θα γίνει μια πολύ σύντομη αναφορά στο μοντέλο της Library 2.0, όρος που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον Michael Casey στο blog που ο ίδιος διατηρεί, το LibraryCrunch⁶ ως άμεσο αποτέλεσμα τις επιρροής που άσκησε η έννοια του Web 2.0. Η συγκεκριμένη αναφορά γίνεται γιατί η υλοποίηση και εφαρμογή των σύγχρονων βιβλιοθηκονομικών πρακτικών, όπως εκφράζονται από το συγκεκριμένο μοντέλο, δίνουν μια πολύ καλή ευκαιρία στον βιβλιοθηκονόμο να αναπτύξει αλλά και να εφαρμόσει τα προσόντα που παρουσιάστηκαν στους πίνακες παραπάνω. Σε αυτό το μοντέλο οργάνωσης μιας βιβλιοθήκης, οι υπηρεσίες που προσφέρει αξιολογούνται και ανανεώνονται συχνά ώστε να ικανοποιούν τις μεταβαλλόμενες ανάγκες των χρηστών της. Η βιβλιοθήκη ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τα σχόλια των χρηστών με σκοπό να βελτιωθεί ο σχεδιασμός και η ενσωμάτωση νέων υπηρεσιών σε αυτήν, με τρόπο ώστε η σχέση μεταξύ βιβλιοθήκης και χρήστη να σταματήσει να είναι υπηρεσία μιας κατεύθυνσης, δηλαδή προς τον χρήστη, και να γίνει αμφίδρομη, δηλαδή από τη βιβλιοθήκη προς το χρήστη και το αντίστροφο. Τα τέσσερα βασικά συστατικά της είναι ότι είναι ανθρωποκεντρική, προσφέρει μια εμπειρία πολυμέσων, ενισχύει και εμπλουτίζει τις κοινωνικές επαφές και οι καινοτόμες υπηρεσίες της είναι διαθέσιμες σε όλους. Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των νέων τεχνολογικών εξελίξεων, το μοντέλο αυτό χρησιμοποιεί εφαρμογές που δε θεωρούνται βιβλιοθηκονομικές με την παραδοσιακή έννοια του όρου. Τέτοιες είναι, ενδεικτικά, οι *Υπηρεσίες Ανταλλαγής Μηνυμάτων (Synchronous Messaging), Δικτυακά Ημερολόγια και Wikis, Τύποι Πολυμέσων με Δυνατότητα Ροής (Streaming Media), Ετικέτες, RSS Feeds*⁷.

⁶ <http://www.librarycrunch.com>

⁷ Jack M. Maness, «Library 2.0 Theory: Web 2.0 and its Implications for Libraries», *Webology*, 3, 2 (2006), (<http://www.webology.ir/2006/v3n2/a25.html#5>)

Σχήμα 2. Παραδείγματα Διαφοροποίησης Υπηρεσιών "Library 1.0" με "Library 2.0".

Η επιρροή που μπορούν να ασκήσουν ανάλογες εφαρμογές και δικτυακές υλοποιήσεις, όπως το Facebook και το Myspace, δείχνουν το δρόμο για το πώς μια βιβλιοθήκη μπορεί να μετατραπεί σε ένα κοινωνικό δίκτυο αξιοποίησης της πληροφορίας και συνεργασίας των βιβλιοθηκονόμων με τους χρήστες. Σε ένα τέτοιο δίκτυο, οι χρήστες προσφέρουν στη βιβλιοθήκη τη δυνατότητα να διατηρήσει το ρόλο της ως απαραίτητου κοινωνικού θεσμού που προάγει έννοιες όπως ελεύθερη διάθεση πληροφοριών, ισότιμη και ισόνομη πρόσβαση σε αυτές και αξιοποιεί τις πηγές που προσφέρει για τη δημιουργία κοινωνικά δημοκρατικών και πολιτικά ανεξάρτητα κοινωνιών.

Συνοπτικά, η Library 2.0, ή όποιο όνομα θα έχει στο μέλλον, αποτελεί μια υβριδική υλοποίηση παραδοσιακών βιβλιοθηκονομικών υπηρεσιών και σύγχρονων διαδικτυακών εφαρμογών με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύεται η αντίληψη του χρήστη για τις δυνατότητες που έχει η βιβλιοθήκη να καλύψει και να ικανοποιήσει πλήρως τις ανάγκες του κάθε φορά που την «επισκέπτεται». Ένα δίκτυο που δεν προσφέρει μόνο τη δυνατότητα αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών, αλλά ενισχύει και ενθαρρύνει την κοινωνική συναναστροφή και την ανταλλαγή απόψεων, γνώσης και πληροφοριών. Πρόκειται, ίσως, για αυτό το μοντέλο διαχείρισης και οργάνωσης που μπορεί να αξιοποιήσει κατάλληλα και να ενσωματώσει πλήρως τις παραδοσιακές βιβλιοθηκονομικές υπηρεσίες σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον. Ένα μοντέλο που δε θα αντικαθιστά το υπάρχον, αλλά θα συμπληρώνει τις υπηρεσίες του και που θα δίνει στον βιβλιοθηκονόμο τη δυνατότητα να αναπτύξει ένα εύρος προσόντων, συνδυασμό παραδοσιακών και ψηφιακών, παλαιών και νέων, ενώ, ταυτόχρονα, θα αποτελεί ένα πεδίο εφαρμογής των σύγχρονων ρόλων ενός βιβλιοθηκονόμου, όπως αυτοί αναφέρθηκαν παραπάνω.

Βιβλιογραφία

1. *11 Reasons Why Library 2.0 Exists and Matters*. Διαθέσιμο στο: <http://www.blyberg.net/2006/01/09/11-reasons-why-library-20-exists-and-matters/> (Ημερομηνία πρόσβασης 19/08/2007).
2. Abels, Eileen [et. al]. (2003) *Competencies for Information Professionals of the 21st Century* (rev.), Διαθέσιμο στο: <http://www.sla.org/content/learn/comp2003/index.cfm> (Ημερομηνία πρόσβασης 14/08/07).
3. Anderson, Debbie. and Gesin Janet. *The evolving roles of information professionals in the digital age*. Διαθέσιμο στο: <https://www.educause.edu/ir/library/html/cnc9754/cnc9754.html> (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
4. Biddiscombe Richard. (2001). The Development of Information Professionals' Needs for Internet and IT Skills: Experiences at the University Of Birmingham. *Program: Electronic Library and Information Systems*. 35 (2), σσ. 157-166.
5. Coffman Steve, and McGlamery, Susan. (2000). The Librarian and Mr. Jeeves: Can Librarians Afford to Work 9-to5 When the Internet Offers Reference Service That Never Closes?, *American Libraries*. 31 (5), σσ .66-69.
6. *Competencies for Information Professionals of the 21st Century*. (2003). SLA, Διαθέσιμο στο: <http://www.sla.org/content/learn/comp2003/index.cfm> (Ημερομηνία πρόσβασης 14/08/07).
7. Courtney, Nancy (ed.) (2007). *Library 2.0 and Beyond: Innovative Technologies and Tomorrow's User*. Libraries Unlimited.
8. Doherty, John J., Hansen ,Mary Anne [and] Kaya, Kathryn K. (1999). Teaching Information Skills in the Information Age: The Need for Critical Thinking». *Library Philosophy and Practice*. 1, (2). Διαθέσιμο στο : <http://libr.unl.edu:2000/LPP/doherty.pdf> (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
9. Fang, Xiaoli Shirley. (2006). Collaborative Role of the Academic Librarian in Distance Learning: Analysis of an Information Literacy Tutorial in WebTC. *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship*. 7 (2) Διαθέσιμο στο: http://southernlibrarianship.icaap.org/content/v07n02/fang_x01.htm (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
10. Fisher, Bidy. (2004). Workforce Skills Development: The Professional Imperative for Information Services in the United Kingdom, *ALIA Conference 2004: Challenging Ideas. Queensland, Australia, 21-24 September, 2004*. Διαθέσιμο στο: <http://conferences.alia.org.au/alia2004/pdfs/fisher.b.paper.pdf> (Ημερομηνία πρόσβασης 19/08/2007).
11. Field, John.(2006). *Lifelong Learning and the New Educational Order*. Trentham Books.
12. Fourie, Ina. (2004). Librarians and the Claiming Of New Roles: How Can We Try to Make a Difference? *Aslib Proceedings*, 56 (1), σσ. 62-74.
13. Heye, Dennie. (2006). *Characteristics of the Successful Twenty – First Century Information Professional*. Oxford: Chandos.

14. Houghton, Jan and Halbwirth, Sue. (2002). *Knowledge Management and Information Literacy: A New Partnership in the Workplace?*, στο Patricia Layzell Ward (ed.), *Continuing Professional Education for the Information Society: The Fifth World Conference on Continuing Professional Education for the Library and Information Science Professions*. Munchen: Saur. σσ. 70-79.
15. Howze, Philip C. (2001). New Librarians and Job Hunting. *College & Research Libraries New*. 62, (6).
16. *Is Blogging Scholarly Communication?* (2006). Διαθέσιμο στο: <http://eric schnell.blogspot.com/2006/05/is-blogging-scholarly-communication.html> (Ημερομηνία πρόσβασης 20/08/2007).
17. *ACRL, Institute for Information Literacy*. Διαθέσιμο στο: <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlissues/acrlinfolit/professactivity/iil/welcome.cfm> (Ημερομηνία πρόσβασης 20/08/2007).
18. Keller, Michael A., Reich, Victoria A. [and] Herkovic, Andrew C. What is a library anymore, anyway? (2003). *First Monday*. 8 (5). Διαθέσιμο στο: http://www.firstmonday.org/issues/issue8_5/keller/index.html (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
19. Kwasik, Hanna. (2002). Qualifications for a Serials Librarian in an Electronic Environment. *Serials Review*. 28 (1), σσ. 33-37.
20. Langley Anne, Gray, Edward and Vaughan, K. T. L. (2003). *The Role of the Academic Librarian*, Oxford: Chandos.
21. Lantz, Agneta and Brage, Christina. (2006). Towards a Learning Society: Exploring the Challenge of Applied Information Literacy Through Reality – Based Scenarios. *ITALICS*. 15 (1). Διαθέσιμο στο: <http://www.ics.heacademy.ac.uk/italics/vol5-1/pdf/lantz-brage-final.pdf> (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
22. Marion, Linda. (2001). Digital Librarian, Cybrarian, or Librarian with Specialized Skills: Who Will Staff Digital Libraries?. *Association of College and Research Libraries Tenth National Conference, Denver Colorado, 15-18 March 2001*, σσ.143-49 Διαθέσιμο στο: <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlvents/marion.pdf> (Ημερομηνία πρόσβασης 20/08/2007).
23. Missingham, Roxanne. (2006). Library and Information Science: Skills for Twenty – First Century Professionals. *Library Management*. 27,(4-5), σσ. 257-268.
24. Mitchell, Pru. (2007). Information Literacy Experts or Expats?, *SLANZA Conference, Intersections: Collaborative Forces, New Zealand 02-04 July 2007*. Διαθέσιμο στο: http://www.educationau.edu.au/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/papers/slanza_pm.pdf (Ημερομηνία πρόσβασης 20/08/2007).
25. Nageswara, Rao K and Babu, K. H. Babu. (2001). Role of Librarian in Internet and World Wide Web Environment». *Information Sciences*. 4 (1), σσ. 25-34. Διαθέσιμο στο: <http://inform.nu/Articles/Vol4/v4n1p025-034.pdf> (Ημερομηνία πρόσβασης 18/08/2007).
26. O'Reilly, Tim. *What is Web 2.0*. Διαθέσιμο στο: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/-2005/09/30/what-is-web-20.html?page=1> (Ημερομηνία πρόσβασης 19/08/2007).

27. Permenter, Selma. (2004). *Countless Opportunities: Alternative Career Paths for Librarians and Information Professionals*, στο: Shontz, Priscilla K. (ed.). *The Librarian's Career Guidebook*. Lanham, Maryland: Scarecrow Press.
28. Sage, Don. (2001). Evolving Virtues: Library Administrative Skills. *Public Libraries*, 40 (5) σσ. 268-272.
29. Sharp, Kate. (2004). Internet Librarianship: Traditional Roles in a New Environment. *66th IFLA Council and General Conference, Jerusalem, Israel, 13-18 August, 2000*, Διαθέσιμο στο: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/005-120e.htm> (Ημερομηνία πρόσβασης 19/08/2007)
30. Shontz, Priscilla K. (2004). *The Librarian's Career Guidebook*, Lanham, Maryland: Scarecrow.
31. *When to Use a Wiki?* (2007). Διαθέσιμο στο: <http://www.onlinecommunityreport.com/archives/227-When-To-Use-a-Wiki.html> (Ημερομηνία πρόσβασης 21/08/2007).
32. Zhou, Yuan.(1996). Analysis of Trends in Demand for Computer-Related Skills for Academic Librarians from 1974 to 1994. *College & Research Libraries*. 57 (3) σσ. 259-272.

